

Állandó gyorsulású megfigyelők

Motiváció: EEP szerint „gravitáció = gyorsulás”, és időben nem változó gravitációt vizsgálunk majd. Szeretnénk h gyorsuló megfigyelőt, hogy azt mondhassuk, hogy „ h gyorsulása állandó”.

Ki mérje a gyorsulást? Ha egy inerciális m megfigyelő méri, akkor nem lesz ilyen h , mert h sebessége felmenne fénysebesség fölé. Ha h maga méri a saját világképében, akkor a gyorsulás mindig 0 lesz (Gyorsuló Ego Axióma miatt).

Megoldás: minden pillanatban az együttmozgó inerciális megfigyelő mérje h gyorsulását. Esetünkben ez ekvivalens lesz avval, hogy h méri az elejtett almák gyorsulását.

Definíció. Legyen $h \in \text{GyOb}$ és e esemény, amiben h résztvesz, azaz $h \in e$. h **belső gyorsulása** az e eseményben az a gyorsulás, amit az e eseményben együttmozgó inerciális m megfigyelő mér, azaz

$$a(h)(e) := a_m(h)(\text{loc}_m(e))$$

ahol $m \in \text{Obs}$ olyan, hogy $\text{együtt}(m, h, e)$.

Megjegyzés. A belső gyorsulás fenti definíciójában együttmozgó m megfigyelő helyett vehetünk tetszőleges érintő m megfigyelőt (**Specrel** miatt). Tehát csak h életútja számít ebben a definícióban, világképe nem.

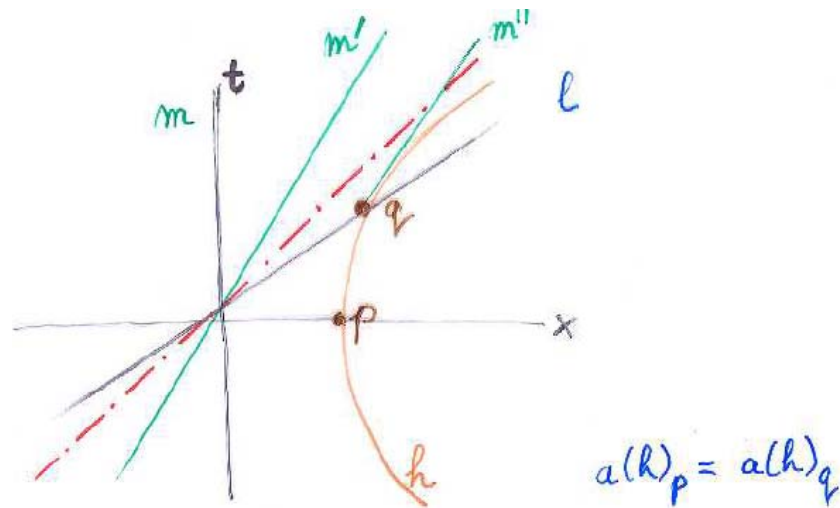
Tétel(**állandó belső gyorsulású görbék jellemzése**) Legyen $m \in \text{Obs}$ és $\text{ut}_m(h) : R \rightarrow R$ állandó, nemnulla belső gyorsulású megfigyelő életútja. Akkor $\text{ut}_m(h)$ egy Minkowski kör időszerű ága, azaz van $p, r > 0$, és $s \in \{1, -1\}$, hogy

$$\text{ut}_m(h) = \{q : M(q, p) = r \text{ és } q_x - p_x = (-1)^s * |q_x - p_x|\}.$$

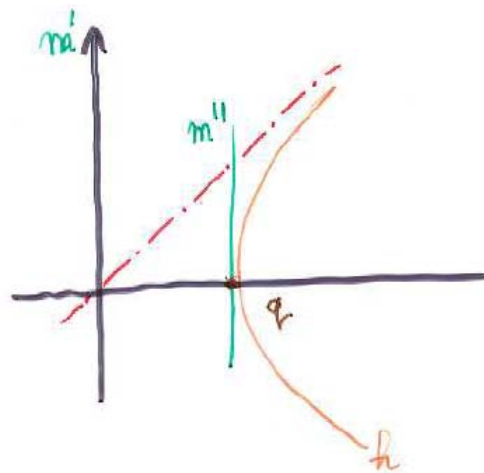
Bizonyítás: A következő Lemma 1 - Lemma 4 -ből.
QED

Lemma 1. Minkowski körök időszerű ágai állandó belső gyorsulású életutak.

Bizonyítás:

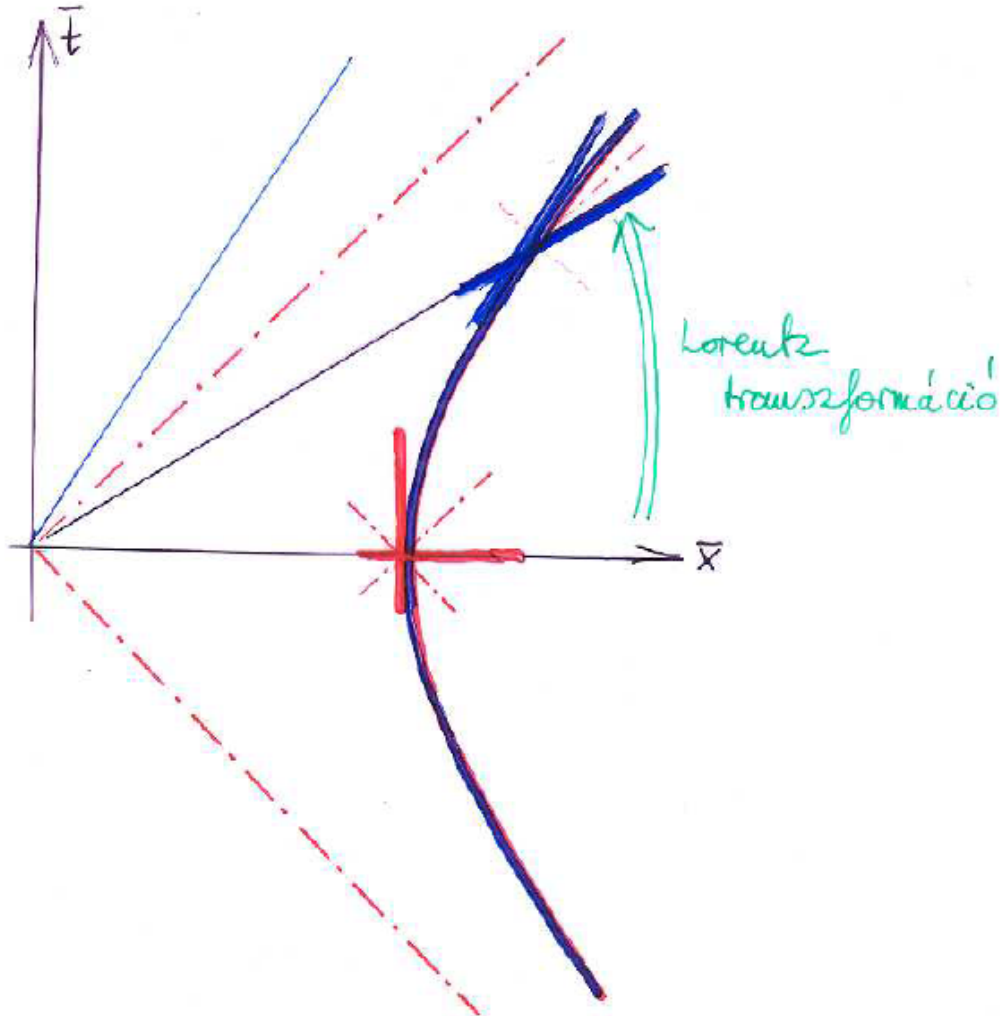

m' lakjon az origót q -val összekötő egyenesnek a fényegyenesre vett szimmetrikus képén. Akkor m' világképe ilyen:

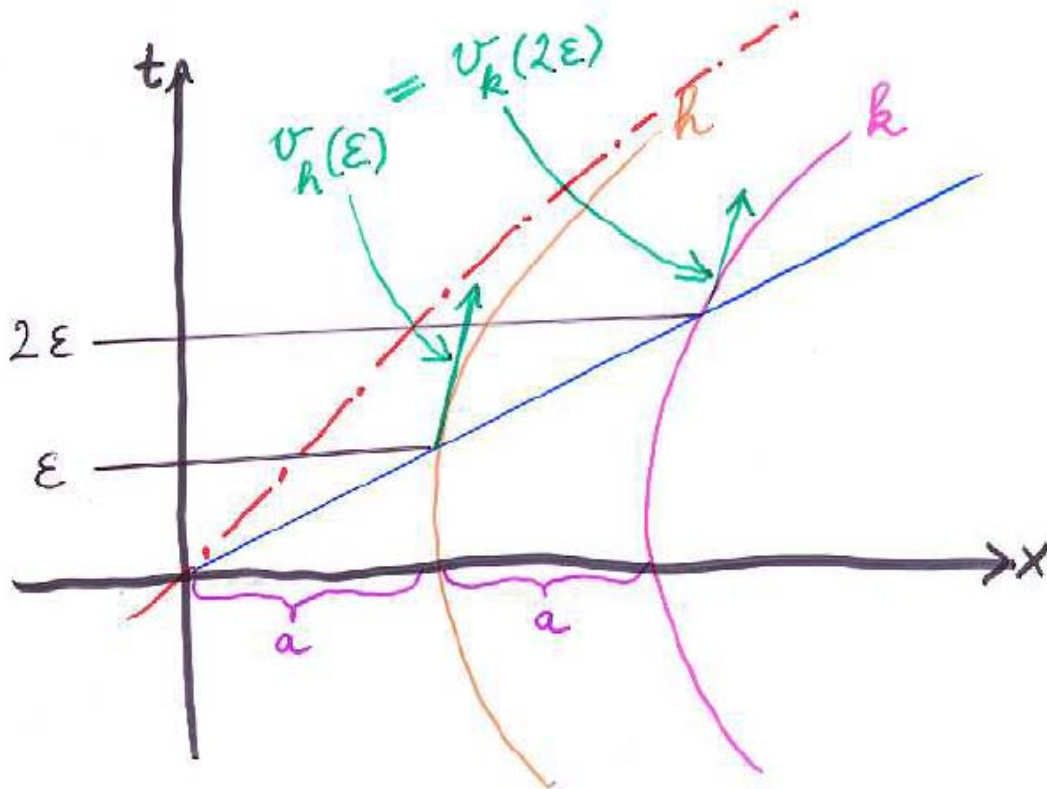
m'' a q -ban h -t érintő megfigyelő. Ő pontosan ugyanakkora a görbének látja h -t mint m (eltolva). Tehát m'' ugyanakkora gyorsulásúnak méri h -t q -ban mint m a p -ben. QED

Láttuk: Minkowski-kör érintője Minkowski-merőleges a sugárra.

Lemma 2. Fele sugarú Minkowski kör gyorsulása kétszeres (r -szeres sugarú Minkowski-kör gyorsulása $1/r$ -szeres).

Bizonyítás:

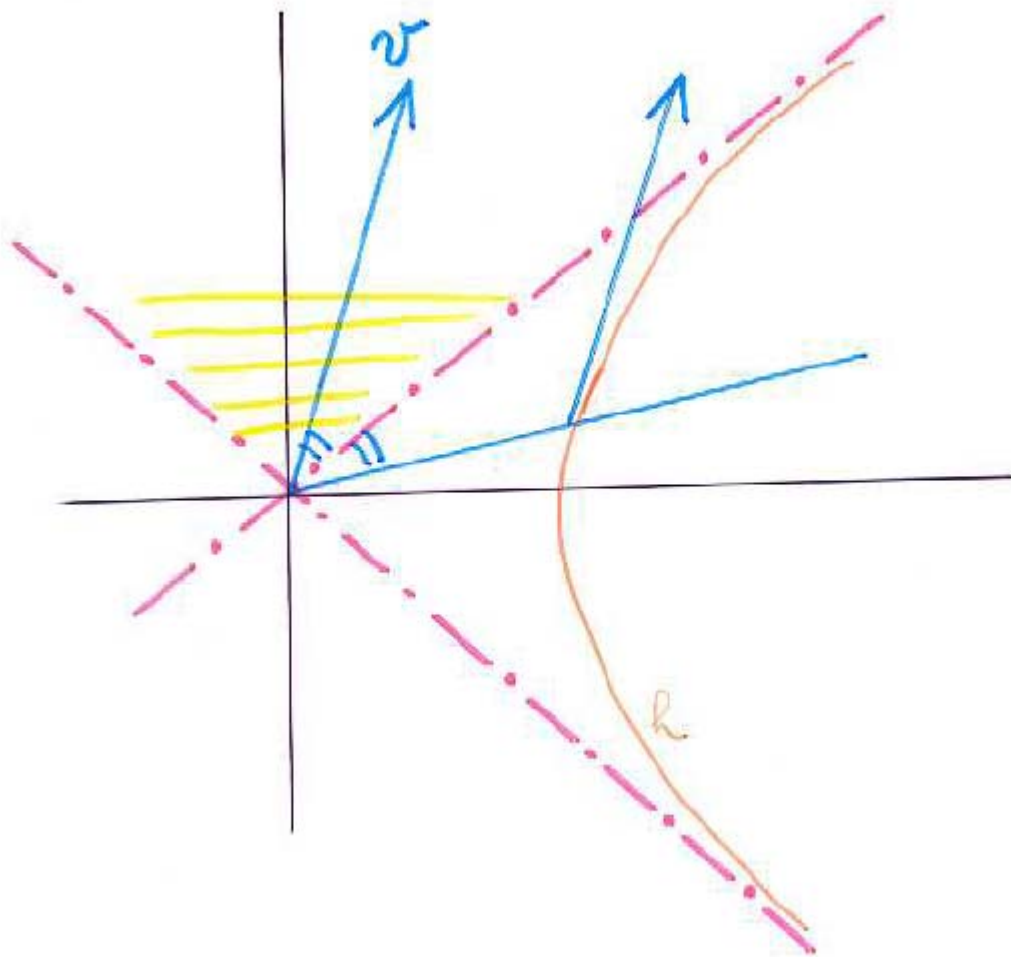

$$\begin{aligned}
 a(h)_0 &= \lim_{\varepsilon} \frac{v_h(\varepsilon)}{\varepsilon} = \lim_{\varepsilon} \frac{v_k(2\varepsilon)}{\varepsilon} = \\
 &= 2 \cdot \lim_{\varepsilon} \frac{v_k(2\varepsilon)}{2\varepsilon} = 2 \cdot a(k)_0.
 \end{aligned}$$

QED

Lemma 3. Minkowski körön az összes -1 és 1 közötti sebesség előfordul.

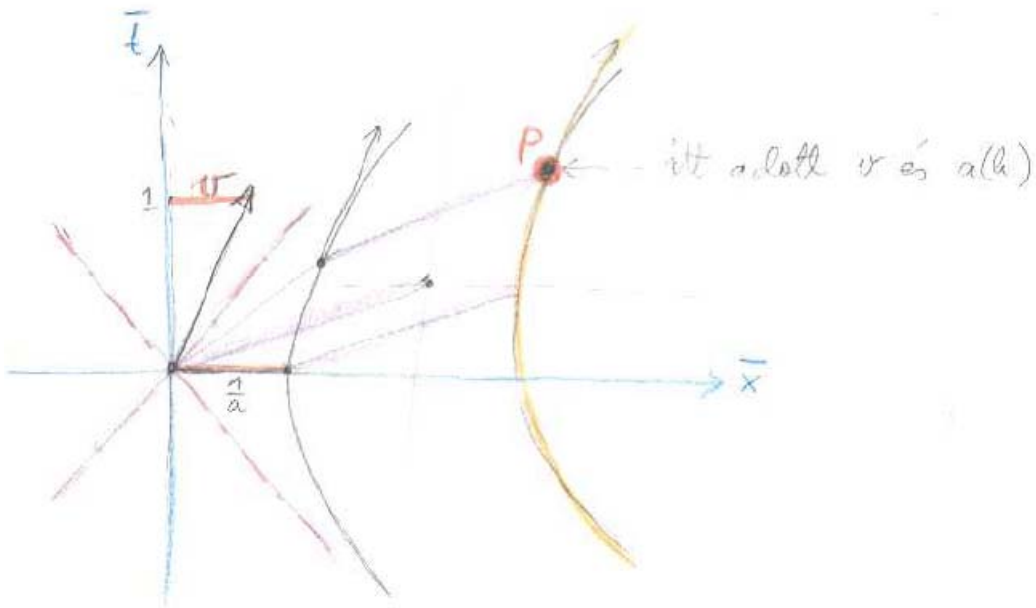
Bizonyítás:

Válasszunk egy v sebességet. Ahol a rá Minkowski merőleges sugár metszi h -t, ott az érintő sebessége v . QED

Következmény: Legyen p , v és pozitív a adott. Van a p ponton áthaladó a gyorsulású Minkowski kör, melynek sebessége a p pontban v .

Bizonyítás:

Vegyünk egy tetszőleges a gyorsulású Minkowski kört, és ezen vegyünk egy pontot, ahol a sebesség v . Ilyen pont van Lemma 2,3 miatt. Toljuk el a Minkowski kört úgy, hogy ez a pont p -be kerüljön. QED

Lemma 4. (Meghatározottság lemma) Egy pontbeli sebesség és az állandó belső gyorsulás mértéke meghatározza a gyorsuló megfigyelő életútját.

Azaz, legyen $m \in \text{Obs}$, $h, k \in \text{GyOb}$. Tegyük fel, hogy

$$\text{ut}_m(h), \text{ut}_m(k) : R \rightarrow R,$$

$$\text{ut}_m(h)(t_0) = \text{ut}_m(k)(t_0), v_m(h)(t_0) = v_m(k)(t_0) \text{ valamely } t_0 \in R \text{ időpontra és}$$

$$a(h)(\text{es}_m(\text{ut}_m(h)(t))) = a(k)(\text{es}_m(\text{ut}_m(k)(t))) \text{ minden } t \in R \text{ időpontra.}$$

$$\text{Akkor } \text{ut}_m(h) = \text{ut}_m(k).$$

Bizonyítás: Házi Feladat.